

Makale Geçmiři:

Geliř: 04.11.2024

Kabul: 27.11.2024

Yayın: 30.11.2024

Makale Türü: Araştırma Makalesi

NİCOLA LÓPEZ'İN DİSİPLİNLERARASI BASKİRESİM ENSTALASYONLARINDA DOĞA, TEKNOLOĞİ VE KENTLEŞME

Doç. Dr. Elçin ÜNAL
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi,
Eđitim Fakóltesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
elcin6@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0007-9612-9800>

Özet

Sanat, tarihsel gelişim süreci içerisinde sürekli değişen toplumsal yapının interaktif önemli bir parçası olmuştur. Günümüzde sanatçıların üretirken, teknolojinin olanaklarından yararlanmaları, eserlerinin gündelik hayata olan etkisini kuvvetlendirmektedir. Teknoloji ve çağın gereksinimlerine uyumlanarak sınırlılıkları genişleyen baskiresim, asırlar boyu devam eden kitle eğitim, iletişim ve kültür taşıyıcılığı özellikleriyle bilgi ve hız çağının da getirisi olarak sentezlediği disiplinlerarası uygulamalarla, sanat tarihindeki en ilgi çekici ve etkileyici haline evrilmiştir. Baskiresimlerini, çağdaş sanat üretimlerinde diğer disiplinlerle ilişkilendirerek kullanan sanat eğitimcisi ve sanatçı Nicola López, Amerika ve dünyanın en önemli müzelerinde enstalasyonlar üretmek üzere davet edilmiş, burslar ve ödülleri kazanmıştır. López, baskiresim, çizim, fotoğraf, video gibi farklı disiplinlerdeki işleri bir arada kullanarak, çağdaş baskiresime ivme kazandıran sanatçılardandır. Parçadan bütüne ulaşan enstalasyonları, toplumsal farkındalık yaratmayı amaçlayan mesajlar içermektedir. Bu makalede; López'in, günümüzde kentleşme ve teknoloji ile kaosa dönen doğa peyzajına odaklanan, "Umut Veren Bir Yarın", "Yarı-Yaşam" ve "Çorak Topraklar Garip Hayaller Doğurur" adlı disiplinlerarası baskiresim enstalasyonlarının eser analizi ve yorumlanması amaçlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: baskiresim, enstalasyon, kolaj, disiplinlerarası, kentleşme

NATURE, TECHNOLOGY AND URBANIZATION IN THE INTERDISCIPLINARY PRINTMAKING INSTALLATIONS OF NICOLA LÓPEZ

Abstract

Art has been an interactive and important part of the ever-changing social structure in the historical development process. Today, the fact that artists utilize the possibilities of technology in their production strengthens the impact of their works on daily life. Expanding its limitations by adapting to technology and the needs of the age, printmaking has evolved into its most interesting and impressive form in the history of art. Nicola López, an art educator and artist who uses printmaking in relation to other disciplines in her art. Her installations, which reach from the part to the whole, contain messages that aim to create social awareness. This article aims to art analysis López's interdisciplinary printmaking installations titled "A Promising Tomorrow", "Half-Life" and "Barren Lands Breed Strange Visions", which focus on the natural landscape that has turned into chaos due to urbanization and technology.

Key Words: Printmaking, installation, collage, interdisciplinary, urbanization

GİRİŞ

Kökeni Mağara duvarlarına kazınan örneklerine kadar uzanan baskiresim, 1940'lardan sonra Amerika'da kurulan baskı atölyeleri ile baskı tekniklerinin, farklı disiplinlerde üretim yapan sanatçılar tarafından ifade aracı olarak kullanılmasıyla, deneysel bir nitelik kazanmıştır. Baskiresim, farklı dil arayışlarıyla evrimini sürdürerek günümüzde teknoloji ve diğer disiplinlerle etkileşiminin yarattığı çağdaş, yaratıcı ifade olanakları elde etmiş, iletişim gücünü arttırmıştır. Nicola López, heykel, video, çizim, baskiresim ve kolajları ile mekâna özgü büyük boyutlu enstalasyonlar üreten, uluslararası tanınırlığa sahip günümüz önemli çağdaş sanatçıları arasındadır. Lisans eğitimini Antropoloji alanında tamamlayan López üniversite 2. sınıftayken dilbilime duyduğu ilgi nedeniyle 6 ay Portekizcesini geliştirmek için Rio'da kalmıştır. Burada, Parque Lage'deki Görsel Sanatlar Okulu'nda çizim, fotoğrafçılık ve baskı resim dersleri almış ve Modern Sanat Müzesi'nde staj yapmıştır. Rio' da başladığı sanat eğitimini, 2004 yılında yüksek lisans derecesi ile Columbia Üniversitesi'nde tamamlamıştır. López, halen aynı üniversitede sanat bölümünde Profesör olarak görev yapmaktadır. 1975 Santa Fe, New Mexico doğumlu Amerikalı sanatçı, 2024 yılında Guggenheim Güzel Sanatlar Bursu kazanmıştır. Sanatçının eserleri, Metropolitan Sanat Müzesi, MoMA, New York Guggenheim Müzesi, Los Angeles County Sanat Müzesi, Mexico City'deki Museo Rufino Tamayo, Denver Sanat Müzesi, Nevada Sanat Müzesi, Albuquerque Müzesi ve Pekin'deki Inside-Out Müzesi gibi çok sayıda ulusal ve uluslararası önde gelen kurumsal koleksiyonlarda yer almaktadır. Chazen Sanat Müzesi, Madison, WI ve Solomon R. Guggenheim müzelerinde kişisel sergiler açmış, 2013 yılında Metropolitan müzesi için mekâna özgü geçici bir çalışma yapması için görevlendirilmiştir. 1999-2022 yılları arasında Amerika'nın önemli müze ve galerilerinin yanı sıra Meksika, İngiltere, Peru gibi Ülkelerin farklı şehirlerinde önemli galeri ve müzelerde on dokuz kişisel sergi açmış, çok sayıda ulusal ve uluslararası grup sergilerine katılmıştır (<https://www.nicolalopez.com/bio>).

Sanatçı kariyerinin hemen ilk yıllarında 2004'te Fas'ta Asilah Summer Moussem Misafir Sanatçı Programına katılmış, aynı yıl Joan Mitchell Vakfı MFA Yüksek Lisans Ödülü ve Columbia Üniversitesi tarafından verilen Mortimer Frank Seyahat Bursu kazanmıştır. 2005 yılında Amerika'nın en önemli enstitülerinden biri olan, Tamarind Enstitüsünün NYFA Çizim/Baskı Resim/Kitap Sanatı Bursu sahibi olmuş, 2006 yılında Headlands Center for the Arts (project space)'e Misafir Sanatçı olarak katılma hakkı kazanmıştır. 2007 ve 2009 yıllarında Meksika Oaxaca'da 2006'da kurulan Kültür merkezi La Curtiduria' da Misafir Sanatçı olarak eser üretmiştir. 2011 yılında Bard Üniversitesinden Bard Araştırma Fonu Bursu kazanmıştır. 2012 yılında Çin Beijing'de The Inside-Out projesinde ve aynı yıl Meksika'da La Calera'da, 2015 yılında ise Avusturya Griffner'de GriffnerHaus programında Misafir Sanatçı olarak yer almıştır. 2016 yılında Columbia Üniversitesi Rektörlük Bursu, 2020 yılında ise Roma'da American Academy in Rome- Columbia/Sovern Araştırma Bursu kazanmış ve aynı yıl Albuquerque Müzesi'ne Misafir Sanatçı olarak işlerini sergilemek üzere davet edilmiştir (<https://www.nicolalopez.com/bio>).

López; baskiresim kolajlarından oluşan yerleştirmelerinde, doğa ve doğayı hiçe sayan, kitleler haline gelmiş atık teknoloji ürün görsellerini sıklıkla bir arada kullanmaktadır. Bu karşıtlıklar, en yalın şekliyle izleyiciyi doğa ve kent kültürünün dayattığı teknoloji girdabı ile yüz yüze getirmekte ve geleceğini sorgulamaya yöneltmektedir. Sanatçı, baskiresimin çoğaltma esasına dayanan yapısından yararlanarak kâğıt, polyester şeritler gibi esnek malzemeler üzerine baskılar yapmaktadır. Farklı malzemeler üzerine yaptığı baskı ve tekrarlarından, sergilenen mekâna özgü değişiklikler gösteren düzenlemeler ile büyük ölçekli etkili enstalasyonlara ulaşmaktadır. Terry Barrett'in Sanat Üretimi adlı kitabında değindiği gibi "Bir tekniğin tek bir kullanım biçimi yoktur; onu nasıl kullanılacağı sanatçının eseri yapma maksadına ve parçanın işlevine bağlıdır" (Barrett, 2022: 34). Baskiresimleri birbirine raptiyelerle eklemeyerek oluşturduğu, deneysel, çok katmanlı, durağanlıktan uzak, çoğul anlamlar üreten enstalasyonları, sanatçının mesajının, iletişimsel etkisini artırmak anlamında önemli bir görev üstlenmektedir.

Disiplinlerarası yaklaşımıyla ürettiği büyük boyutlu çalışmalarında López, geleneksel baskiresim tekniğini, bu alanın sınırlılıklarından ve kurallarından özgürleştirmektedir. Farklı malzemeler üzerine aldığı baskıların sayısız kopyalarını, kesip farklı düzenlemelerle birbirine eklemeyerek iki ve üç boyutlu deneysel örnekler uygulamaktadır. Hayri Esmer baskiresimde deneysellik ifadesinin günümüzde, geleneksel yöntemlerden farklı uygulanması yanı sıra öteki disiplinlerle, mekân, üç boyutluluk ve hatta zamanla ilişkileri bağlamında kullanıldığına dikkat çekmektedir (Esmer, 2020).

John Berger Sanat ve Devrim adlı kitabında 'Sanatta yeni bir üslup -yapay olarak yaratılmamışsa- toplumsal değişmeden doğan yeni içeriği işlemek üzere gelişir' tespitini yapmaktadır (Berger, 2007: 131). Çağımızın

karmaşık gerçekliğini yansıtanın müze ya da galeri duvarlarına çerçeve içerisinde asılarak sergilenen, geçmişten gelen, katı kurallar ve sınırlılıklarını koruyan, geleneksel baskiresimlerle mümkün olamayacağı gayet açık görülmektedir. Bu durum diğer disiplinler ve izleyici ile etkileşim içinde olacak, izleyicinin dikkat ve imgelem gücünü harekete geçirecek işler üretmenin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Baskiresimin iletişimsel gücünü, çağdaş enstalasyonlarla bu amaçla kullanan günümüz sanatçılarından Nicola López, eserlerinde doğa, kent, teknoloji temaları ekseninde farkındalık yaratan çalışmalar üretmektedir. Bu araştırmada, geleneksel baskiresimlerin çağdaş sanat anlayışında diğer disiplinlerle ilişkilendirilerek kullanılması konusunda problem yaşayan sanat eğitimi öğrencilerinin ve sanatçıların, Nicola López'in çalışmalarında uygulanan teknikleri kendi sanat yaratımlarında etkili ifade aracı olarak kullanmalarına yönelik örnek teşkil etmesi bağlamında incelenmesi amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Çalışmada disiplinlerarası baskiresim, kolaj, çizim enstalasyonları ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Araştırma, sanatçının adı geçen üç enstalasyonu ile sınırlandırılmıştır. López'in eser incelemeleri, sanatçı ile elektronik ortamda, gerekli izinler alınması dahilinde gerçekleştirilmiştir. Konu ile ilgili basılı ve elektronik kaynaklar taranmış, sanatçı röportajları, müze ve koleksiyonlardan eserleri ve bu eserlerle ilgili sanat eleştirmenleri ve küratör yorumları araştırılıp analizi yapılarak sonuca ulaşılmış ve nitel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini sanat eğitimcisi ve çağdaş sanatçı Nicola López'in çalışmaları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise kentleşme ve teknolojinin doğa ve insan yaşantısına etkilerini konu aldığı, "Umut Veren Bir Yarın", "Yarı Yaşam" ve "Çorak Topraklar Garip Hayaller Doğurur" adlı üç çalışması oluşturmaktadır.

BULGULAR

Mekâna özgü tasarladığı disiplinlerarası etkili enstalasyonları ile Nicola López, teknoloji ve tüketim kültürünün doğa ve insan yaşamı üzerindeki kapsayıcı etkilerine dikkat çekmektedir. López'in işlerinin kelime dağarcığı ve sözdizimini oluşturan çizim, grafiti, kolaj, video ve baskiresimler, günümüz ve geleceğin öngörüsünü betimleyen enstalasyonlarında, sanat eğitimine başlamadan önce eğitimini aldığı antropoloji biliminin derinlikli etkilerinin izlerini taşımaktadır.

"López'in çizim, baskı resim, mekâna özgü yerleştirme, heykel ve video alanlarındaki çalışmaları, insan eliyle inşa edilmiş çağdaş peyzajımızı araştırıyor ve yeniden şekillendiriyor. Antropoloji, mimari, şehir planlama ve ütopya/distopyanın tarihsel ve kurgusal keşiflerini bir araya getirerek insan eliyle inşa edilen dünya ile doğal dünya arasındaki bağlantıları vurguluyor" (<https://arts.columbia.edu/news/who-we-are-nicola-1%C3%B3pez>).

Sanatçının, yerden tavana ve bir duvardan diğerine uzanarak mekânı kapsayan eserlerinde baskı tekrarlarıyla oluşturduğu yapısal ve görsel derinlikler, izleyicinin imgelemine çağrışımlarla harekete geçirerek, mesajındaki anlam katmanlarını zenginleştirme açısından etkili olmaktadır. Sanatçının baskı tekrarlarını kolaj mantığıyla bir araya getirerek oluşturduğu çok katmanlı, iki ve üç boyutlu eserlerinde, yaşamımızı sarmalayan teknolojinin boğucu hakimiyetini etkili bir şekilde görmek mümkündür. Endüstrileşme ve teknoloji tarafından kapsanan kent yaşantımızın doğa ve doğa sistemlerine uyumsuzluğunun vurgulandığı eserleri, López'in toplumsal farkındalığı artırmak amacını taşıyan bir eğitimci olarak da eleştirel tutumunu yalın bir şekilde ifade etmektedir.

Sanatçı konu seçimleriyle ilgili, Art International Radio'da Yayıncı Phong Bui ile 2009 yılında yaptığı röportajında; Phong Bui'nin "kentsel çevreye dair bu kıyamet vizyonu ne zaman ve nasıl ortaya çıktı" sorusuna aşağıdaki ifadelerle yanıt vermektedir:

"Yavaş yavaş. Yine, "Aman Tanrım, her şey şehrin etrafımızda yıkılmasıyla ilgili" dediğim tek bir an değildi. Belki de antropoloji eğitimim benim bu görsel diyaloga girmemi sağladı. Haritalarla çok çalıştığım 2000'li yıllara bakabilirim; bu da antropolojiye olan ilgimle ve onun yer ve kültürün nasıl deneyimlendiği, anlaşıldığı ve iletildiğine odaklanmasıyla örtüşüyordu. Etnografi yazmak yerine görsel olarak çalışıyordum. Bir haritanın, yapanın zihninin, deneyimlerinin, önyargılarının ve önceliklerinin tamamen içine gömülü olduğu bir yerin belgesi olduğunu fark ettim. Harita-imgelemimde, uzaktan görülen bir dünyanın genel bir vizyonuyla başladım. Daha

önceki görüntülerde kıtalar ve kentsel kümeler gibi şekilleri seçebiliyordunuz ve yavaş yavaş binalar, sokaklar, uydu antenleri ve diğer bireysel nesnelere gibi bireysel formlar görünür hale geldi ve sonunda her binanın altyapısını (çelik kirişler, su tesisatı, elektrik kabloları vb.) görebileceğiniz yere yakınlaştırıldı. Ayrıca New York'ta bulunmamın ve diğer şehirlerde zaman geçirmemin, ki bunlar çok sayıda yapı ve tarih katmanına sahip sıkıştırılmış, yoğun alanlardır, kentsel çevreye olan hayranlığımla çok ilgisi olduğunu düşünüyorum" (<https://brooklynrail.org/2009/06/art/nicola-lpez-with-phong-bui/>).

Resim 1: Umut Veren Bir Yarın, N. López, 2004.

(<https://arroniz-arte.com/wp-content/uploads/2016/03/A-Promising-Tomorrow-PS1lgmail.jpg>)

Umut Veren Bir Yarın 2004 tarihinde Modern Sanatlar Müzesi'nde sergilenen enstalasyonu kâğıt, polyester şeritler üzerine basılan tahta ve serigrafi baskıların, çizimlerle birlikte birbirlerine raptiyelerle eklenmesiyle oluşturulmuştur. Bu çizim ve baskılarında, sanatçı günlük yaşantımızda çoğu zaman farkına bile varmadığımız uydu antenleri, araba lastikleri, eğilip bükülerek birbirinin içerisine geçmiş binalar, kuleler, yollar, borular ve kabloların tekrar tekrar kullanımlarıyla yarattığı karmaşa ve düzensizliği dikkat çekici hale getirerek sergilemektedir. Kurgulandığı mekâna göre boyutlarında değişiklik gösterebilen enstalasyonunda sanatçı, teknolojinin bizlere günlük yaşantımızı kolaylaştırma, daha iyi bir gelecek gibi vadettiği ilerlemelerin, aslında hayatımızda nasıl bir kaos yarattığını, eserine verdiği eleştirel isimle daha vurgulu bir hale getirmektedir.

"Nicola López'in (Amerikalı, d. 1975) serigrafi ve gravürlerden oluşan oda büyüklüğündeki enstalasyonu A Promising Tomorrow (2004), galerinin iki duvarını ve tavanının bir kısmını kaplıyor. Modern kent yaşamı ve altyapısına dair karikatürvari, kıyametvari bir hissiyat uyandıran bu dolambaçlı yerleştirme, duvara tutturulmuş 150'den fazla sayfa içeriyor. López bu iş için radyo kuleleri, uydu antenleri, lastikler ve gökdelenlerin basılı görüntülerini farklı renk ve yönlerde katmanlayarak patlayan bir ortam inşa etti" (https://assets.moma.org/documents/moma_press-release_387106.pdf).

López'in yüzlerce çizim ve baskiresimin kolaj mantığı ile birleştirilmesiyle oluşturduğu enstalasyonundaki tekrarlar, eserin mesajını kuvvetlendirmede önemli rol oynamaktadır. Kent Ölçeğinde Dışavurum ve İletişim

Üzerine Notlar adlı yazısında Gyorgy Kepes'in "Görsel alanda, özellikle de çevremizden algıladığımız art arda imajlarla, imajların yan yana getirilmesi, en güçlü sembolik nitelikleri ortaya çıkartır " (Kepes, 1996: 178) ifadesi kent, mimari, haritalar ve antropoloji alanında araştırmalar yapan López'in enstalasyonunda kullandığı form tekrarlarının sadece biçimsel bütünlük veya ritim ile ilgili olmadığının göstergesi niteliğindedir.

Resim 2: Yarı-Yaşam, N. López, 2007.

(<https://www.nicolalopez.com/selected-installation#/half-life/>)

İlk sergilemesi, 2007 yılında New York Uluslararası Fine Art Dealers Association fuarında yapılan 'Yarı-Yaşam' enstalasyonu, polyester üzerine tahta baskı, fotolitografi, ipek baskılar ve özgün kolajlardan oluşmaktadır. Galerinin üç duvarı ve tavanın bir kısmını da kullandığı enstalasyonu ile López, 3,048 X 7,3152 X 1,828 metrelik bir alanı kaplayarak, eserinin görsel etkisi kadar teknolojiyle insanoğlunun doğaya verdiği zararlar konusundaki mesajının aktarım etkisini de artırmaktadır.

Resim 3: Yarı-Yaşam (detay), N. López, 2007.
(<https://www.nicolalopez.com/selected-installation#/half-life/>)

Resim 4: Yarı-Yaşam (detay), N. López, 2007.
(<https://www.nicolalopez.com/selected-installation#/half-life/>)

Kentleşme ve teknolojinin kaçınılmaz kirlenici kapsayıcılığıyla, doğa ve doğal olanın dönüşümünü çarpıcı şekilde yansıtan enstalasyon, Türkçede genellikle tıp biliminde kanser hücreleri için kullanılan, karşılığını istilacı, bozan, çiğneyen, yayılan, saldıran, istila eden, akın eden olarak bulan 'Invasive' adıyla, 2009 yılında School of the Arts Institute of Chicago' da sergilenmiştir. Aynı yıl, aynı enstalasyon "Nicola López: Kentel Dönüşümler" adıyla Madison'da Chazen Müzesi'nde ve 2010 da tekrar Kentel Dönüşümler ismiyle Batı Virginia Üniversitesi Mesaros Galerileri'nde yer almıştır. 2014 yılında ise Yarı-Yaşam olarak Portland Oregon College of Arts And Crafts' da sergilenmiştir. Doğa ve çevre konusunda toplumsal farkındalık yaratma etkisi yüksek enstalasyonun beş kez farklı müze ve özellikle üniversite galerilerinde sergilenmesi, çalışmanın farkındalık yaratan, eğitsel yönü kuvvetli olduğu için daha geniş kitlelere ulaştırmanın amaçlandığının kanıtı olarak kabul edilebilir.

Ardı ardına tekrarlanarak birbirine sarılan ve düğüm haline gelen borulardan akan siyah, asidik yeşil, kirlenmiş mavi ve kırmızı sıvılar, endüstri atığı haline gelmiş kırık, parçalanmış yapılarla iç içe geçmektedir. Kentleşme ve teknolojinin yarattığı kirliliğin değiştirdiği doğa, endüstriyel ürünlere benzer yapıda çiçekler açmaktadır. López'in enstalasyonu endüstrileşmenin etkisiyle bozulan doğal ve aynı zamanda kentsel yaşama dair etkili, farkındalık yaratan bir eleştiri biçimi sunmaktadır. Nazmiye Öztürk 'Form Bulma Kuramı ve "Doğal Üzerinden Yapayın Keşfi Çalıştay" makalesinde, D'Archy Thompson'un On Growth and Form adlı kitabından Venturi'nin alıntısına yer vermektedir. "Bitki gelişimi sırasında büyümenin genetik yapısından olduğu kadar çevresinden de kaynaklanan belirli deformasyonlara uğrar (Venturi, 1988: 82. Akt. Öztürk, 2013: 84)."

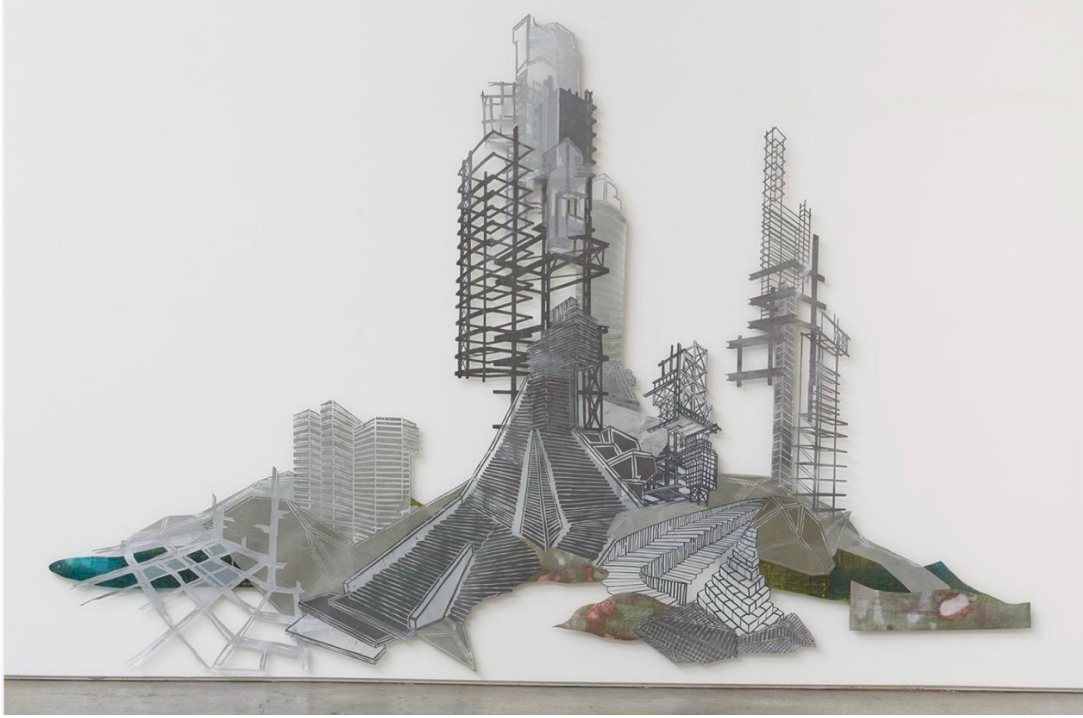
Kitlesele gözetim ve veri toplama üzerine çalışmaları olan Amerikalı sanatçı, coğrafyacı ve yazar Trevor Paglen, 2007 yılında Bomb Magazin'de yer alan yazısında, López'in enstalasyonlarının, çağımız insan faaliyetlerinin, gezegenimizdeki baskın jeolojik güç olduğunu yansıttığına dikkat çekmektedir. Doğaya karşı sorumluluk almamız ve López'in işlerini de bu açıdan okumamız gerektiğine vurgu yapmaktadır. "Aslında, López'in gösterdiği gibi, "doğal afet" diye bir şey olamaz, çünkü afet kavramının kendisi umutsuzca insan merkezidir" (<https://bombmagazine.org/articles/2007/07/01/nicola-l%C3%B3pez/>).

Resim 5: Çorak Topraklar Garip Hayaller Doğurur, N. López, 2014
(<https://www.nicolalopez.com/selected-installation#/barren-lands/>)

Sanatçının çevresindeki sosyal gerçeklik, kendi ve yapıtının varoluşsal süreçlerini biçimlendirmede önemlidir. Fakat aynı zamanda sanatçıların, geleceğe dair sezgileriyle sahip oldukları kabullenilmiş olan, zengin hayal dünyalarının etkileri, yaratıcı bireysel ifadeleri ile form bulduğunda, izleyicinin perspektifini genişletmekte, farkındalık yaratmakta önemli bir etken olmaktadır. "Sanatçının özgünlüğü, hem seçtiği nesne ve görüntünün

gücünde hem de 'mesaj'ında ortaya çıkar "(Bozkurt, 2012: 226). Çorak Topraklar Garip Hayaller Doğurur sergisi bu bağlamda, doğa tahribatının sanatçı öngörüsünün paylaşımı olarak kabul edebileceğimiz enstalasyonu ile çevre sorunu konusunda izleyicide geleceğin biçimlendirilmesi sorgulamalarına dikkat çekmektedir.

Resim 6: Çorak Topraklar Garip Hayaller Doğurur(detay), N. López, 2014
(<https://www.nicolalopez.com/selected-installation#/barren-lands/>)

"Bu yeni sergide, Barren Lands Breed Strange Visions adlı anıtsal karma medya enstalasyonunun yanı sıra geçmişe, bugüne ve geleceğe iklim değişikliği merceğinden bakan birbiriyle ilişkili üç eser yer alıyor. Sanatçının sergi için ürettiği eserler umutlar ve endişeler arasındaki boşluğu dolduruyor. Basın bültenine göre sergi, "tuhaf, güzel, uğursuz ve hatta imkânsız olan insan eliyle inşa edilmiş yapıları" tasvir ediyor" (<https://arts.columbia.edu/news/professor-nicola-l%C3%B3pez-featured-solo-exhibition>).

Resim 7: Çorak Topraklar Garip Hayaller Doğurur(detay), N. López, 2014
(<https://www.nicolalopez.com/selected-installation#/barren-lands/>)

Çorak Topraklar Garip Hayaller Doğurur, 3,048 metre yüksekliğinde ve 8,8392 metre uzunluğunda polyester üzerine ağaç baskı, monotip ve serigrafi baskı kolajları ile galerinin iki duvarını kapsamaktadır. Baskı malzemesi olarak yarı saydam ve esneklik özelliği olan polyesteri tercih etmesini, hem endüstriyel yapaylığı yine endüstriyel bir malzemeyle temsil etmesi, hem de üst üste gelen baskılar ve kolajlarla altta kalan yapı elemanlarının okunurluğunu engellememesi açısından değerlendirmemiz mümkündür. İnsan, doğa ve doğaldan uzak, her an yıkılacak etkisi veren distopik peyzajları, teknolojinin insan kontrolünden çıkması kaygılarını yansıtmaktadır. Çağımız sorunlarının başında gelen doğa katliamı ve bunun sonuçlarından sadece biri olan iklim felaketini konu alan eser büyük ölçeği ile izleyicileri gelecekle ilgili sorgulamaya yöneltmekte etkili bir görev üstlenmektedir.

"Açıktır ki, bir imajlar zincirinin, çevre büyük oranda yeniden yapılandırılmaksızın değiştirilmesi mümkün değildir. Ama etkilere ilişkin bir çözümleme, önemli bir miktar anlayış ve çevrenin kısmen biçimlendirilmesi ve denetlenmesi için olası bir araç oluşturabilir. Morfolojik unsurların belli silsile ilişkileri yüzünden uyanan anlam niteliklerine ilişkin kavrayış, izleyicinin, sağlıklı yargılar oluşturması için gerekli duyarlılığı geliştirmesine yardımcı olacaktır" (Kepes,1996:179).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Geçmişten günümüze gerek dini öğretilerin yayılması gerek savaş zamanların da propaganda ve aynı zamanda protesto aracı olarak kullanılması, baskiresmin, tarih boyunca iletişim kurmak ve geniş kitlelere bilgi aktarmak gibi eğitsel anlamdaki rolünün önemini göstermektedir. Çağdaş sanat anlayışı, disiplinlerarası yaklaşımlar ve teknolojinin olanaklarıyla günümüzde sınırları daha da genişleyen baskiresim, değer ve kavramların aktarımında daha fazla güç kazanmış durumdadır. Büyük ölçekli, insan üretimi olan endüstriyel ürün görsellerinin tekrarlarıyla oluşturduğu, doğa ve doğanın, tahrip edilmiş hallerini gözler önüne seren çağdaş enstalasyonlarında López'in, insan figürlerine yer vermemesi, izleyiciye yaşantısını kapsayan teknolojinin içerisinde, kendi yerini ve olası geleceğini de sorgulatmaktadır.

Nicola López, farklı baskı tekrarlarıyla yarattığı çok katmanlılık, kolaj mantığıyla seri oluşturma tarzı ile eserlerini parçadan bütüne ulaştırmaktadır. Sergileme mekanının zemininden tavana, bir duvardan diğerine uzanan iki ve üç boyutlu enstalasyonlarında, doğadan uzaklaşan kent yaşamımızı sarmalayan teknolojinin, boğucu hakimiyeti ve yarattığı çevre sorunlarını konu edinmiştir. Düşünsel alt yapıyı taşıyan disiplinlerarası deneysel baskıların,

baskiresim sanatı ve ifade gücüne ivme kazandırdığını söylemek mümkündür. Endüstrileşme ve teknoloji tarafından kapsanan kent yaşantı ve kültürünün doğa ve doğa sistemlerine uyumsuzluğunun vurgulandığı büyük ölçekli eserleri, sanatçının eleştirel tutumunu etkili bir şekilde ifade etmekte ve izleyicisinde konuya duyarlılık ve farkındalık yaratmaktadır. Malcolm Barnard, Sanat, Tasarım ve Görsel Kültür kitabında T.J. Clark'tan yaptığı alıntıyla, sanatsal çalışmaların ve görsel kültür örneklerinin sadece ideolojileri yansıtmadığına, ideolojileri işlediğine ve yeni bir şekil verebildiğine değinmektedir. (Malcolm Barnard, Sanat, Tasarım ve Görsel Kültür s.74) Görsel algılamının öğrenmede oynadığı etkin rol göz önüne alındığında, izleyiciyi düşündüren, sorgulamaya yönelten eserlerin, yaşadığımız çağın hızına uyumlu olarak mesaj ve bilgi aktarımında, yazılı metinlerden daha hızlı ve etkili olduğu yadsınamaz. Yapılan araştırma sonucunda, günümüz teknik imkanları ve disiplinlerarası yaklaşımı ile daha etkin bir ifade ve iletişim aracına dönüşen baskiresmin, Nicola López'in enstalasyonlarında olduğu gibi, kültürel değerler ürettikleri ve farkındalık yaratan mesajlar taşıma görevi üstlendikleri görülmektedir. Güncel örneklerin incelenmesinin sanat eğitimi alan ve bu alanda üretim yapan sanatçılara teknik ve ifade tarzı arayışlarında katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Barnard, M. (2002) Sanat, tasarım ve görsel kültür. s.74) Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Barrett, T. (2022). Sanat üretimi form ve anlam. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Berger, J. (2007). Sanat ve devrim (3.basım). İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Bozkurt, M. (2012). Medya sanatı. Bulunduğu Eser: Yılmaz, M. (Ed.) Sanatın günceli güncelin sanatı. (ss.214-253). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Esmer, H. (2020). Genişleyen sınırlar ya da baskiresimde deneysellik. Bulunduğu Eser: Yılmaz, A. N. (Ed.) Sanat tarih estetik kesişen denemeler. (ss.418-433). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Kepes, G. (1996). Kent ölçeğinde dışavurum ve iletişim üzerine notlar. Bulunduğu Eser: Kent ve kültürü, Yaz 1996(8), 177-190 Cogito. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Öztürk, N. (2013). Form Bulma Kuramı ve 'Doğal Üzerinden Yapayın Keşfi' Çalıştayı. Sanat ve Tasarım Dergisi, 1(12), 83-101. <https://doi.org/10.18603/std.80199>
- <https://www.nicolaLopez.com/bio> Retrieved 02.07.2024
- https://assets.moma.org/documents/moma_press-release_387106.pdf Retrieved 11.07.2024
- Breen, A. (20.01.2021). This Is Who We Are: Nicola López. Retrieved 18.07.2024, from <https://arts.columbia.edu/news/who-we-are-nicola-l%C3%B3pez>
- Fisher, C. (03.02.2022). Professor Nicola López Featured in Solo Exhibition. Retrieved 05.07.2024, from <https://arts.columbia.edu/news/professor-nicola-l%C3%B3pez-featured-solo-exhibition>
- Paglen, T. (01.07.2007). Nicola López- Trevor Paglen on how Nicola López's jumbled cityscapes reflect the "Anthropic" age we live in. Retrieved 07.08.2024, from <https://bombmagazine.org/articles/2007/07/01/nicola-l%C3%B3pez/>
- <https://arroniz-arte.com/wp-content/uploads/2016/03/A-Promising-Tomorrow-PS1lgemail.jpg> Retrieved 02.07.2024
- <https://www.nicolalopez.com/selected-installation#/half-life/> Retrieved 08.07.2024
- <https://www.nicolalopez.com/selected-installation#/barren-lands/> Retrieved 08.07.2024